

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

00205

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 7 ก.ค. 2556	23	8128	5

คนมอญ ลำพูน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	-7 ก.ค. 2556	23	8128	5

คนมอญเป็นกลุ่มคนที่เรียบง่ายไม่ปรารถนาที่จะต่อล้อต่อเถียงกับใคร ตลอดทั้งชีวิตของพวกเขามุ่งแสวงหาความสงบและการแสดงออกถึงศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า

นี้อาจเป็นคำกล่าวหนึ่งที่เหมือนจะตอกย้ำลงไปว่า แท้จริงแล้วคนมอญไม่ได้เป็นชนชาตินักรบ หากแต่พวกเขาเป็นกลุ่มคนที่รักความสงบ ดำรงตนอยู่ภายใต้หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนามากกว่า ในอดีตที่ผ่านมาจะสังเกตว่าตั้งแต่พื้นที่ขวานทองของไทยเรื่อยไปจนกระทั่งถึงพม่าและอินเดียบางส่วนเคยเป็นถิ่นที่อยู่ของกลุ่มคนมอญ กระทั่งพวกเขาถูกรุกรานและได้อพยพเร่ร่อนไปอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้พวกเขาถูกมองว่าเป็นกลุ่มชนที่ไม่มีหลักแหล่งแน่นอน และนี่คืออนุสติสำคัญแห่งหน้าประวัติศาสตร์ เมื่อฉากสุดท้ายของมหาอาณาจักรที่สำคัญที่สุดในดินแดนสุวรรณภูมิ เคยเป็นถึง “แอ่งอารยธรรมแม่” ของอารยธรรมทั้งปวงในแถบอุษาคเนย์ จักต้องมาจบลงด้วยการไร้ชาติสิ้น

แผ่นดิน ทว่าหากย้อนเข้าไปในยุคสมัยประวัติศาสตร์ทำให้ทราบว่า “มอญ” คือบรรพบุรุษกลุ่มแรกที่เคยครอบครองผืนแผ่นดินไทยมาก่อน เช่นในพุทธศตวรรษที่ 8 หรือราว 1,800 ปีมาแล้วมีหลักฐานยืนยันว่า อาณาจักรมอญแห่งแรกสุดมีศูนย์กลางอยู่แถบนครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี ซึ่งเรียกรวมกันว่า “อาณาจักรทวารวดี” (Dvaravati)

นอกจากนั้นยังมีหลักฐานเอกสารยืนยันอีกว่า บรรพชนของคนมอญน่าจะมาจากเมืองเตเลงกนา (Telinggana) ซึ่งอยู่ในแถบอินเดียตอนใต้ ก่อนจะอพยพย้ายมาอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำอิรวดีที่เมืองหงสาวดีแล้วตั้งเป็นอาณาจักรขึ้นเรียกว่า “อาณาจักรพยู” ต่อมาถูกพม่าเข้ารุกรานและได้อพยพหนีเข้ามาอยู่ในสยาม โดยเข้ามาตั้งรกรากครั้งแรกที่บริเวณ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 7 ก.ค. 2556	23	8128	5

จังหวัดนครปฐม ต่อมาได้กระจายออกไปตามที่ต่าง ๆ ในประเทศ

นอกจากนี้ยังมีการขุดพบหลักฐานที่จังหวัดนครปฐม พบเหรียญเงิน
ปรากฏอักษรมอญไว้ว่า “เย ธมมา ศรีทวารวดี” ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับชื่อของ
เมืองทวารวดี ทำให้ทราบว่ากลุ่มคนมอญเคยมีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนในสมัย
ทวารวดีเมื่อก่อนศตวรรษที่ 15

สำหรับกลุ่มคนมอญที่เข้ามาอยู่ในทริภุณชัย สันนิษฐานว่าเข้ามา
เมื่อราวศตวรรษที่ 16 ปัจจุบันยังปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีที่วัดเกาะ
กลาง อำเภอบางช้าง จังหวัดลำพูน ซึ่งน่าจะเป็นคนมอญกลุ่มสุดท้ายที่ยังคง
หลงเหลืออยู่ มอญกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า “พวกเม็งบ้านหนองคู” ตั้งบ้าน
เรือนอยู่สองฝั่งแม่น้ำปิง ฝั่งตะวันออกเป็นมอญบ้านหนองคูและบ่อควา
ส่วนฝั่งตะวันตกเป็นมอญบ้านต้นไชค อ.สันป่าตอง มีแม่น้ำปิงเป็นสายใย
ยึดโยงความสัมพันธ์รวมคนมอญทั้งสองฝั่งได้ราว 3,000 กว่าชีวิต
500 กว่าครัวเรือน

หากย้อนไปในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นว่า ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5

ได้มีการอพยพคนมอญขึ้นมาอาศัยอยู่บริเวณ
ลุ่มแม่น้ำปิงและแม่น้ำวังกลุ่มใหญ่ 1 - 2 ระลอก
ซึ่งปัจจุบันปรากฏชุมชนคนมอญทั้งในจังหวัดลำพูน
และลำปาง ขณะเดียวกันประเด็นหนึ่งที่ผู้คนให้
ความสนใจก็คือประเด็นเรื่อง พระนางจามเทวี
เป็นมอญที่มาจากละโว้หรือเป็นมอญบ้าน
หนองคู

ปริศนาเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของพระนาง
จามเทวีนั้นเป็นเรื่องที่ยังถกเถียงกันไม่จบ
เนื่องจากตำนานที่เขียนขึ้นล้วนแต่งในสมัยหลัง
ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามในเอกสารประกอบการเสนา
จัดทำโดยพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทริภุณชัย
เรื่องปฐมเหตุแห่งมอญทริภุณชัย กล่าวถึงกลุ่ม
คนที่อาศัยอยู่ในอาณาจักรทริภุณชัยสมัยนั้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	-7 ก.ค. 2556	23	8128	5

ประกอบด้วยคน 3 กลุ่มหลัก คือมอญจากละโว้หรือมอญทวารวดี ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นสูงพวกนักปราชญ์ นักบวช ขุนนาง ศิลปิน นายช่างที่เดินทางมาพร้อมกับพระนางจามเทวีกว่าเจ็ดพันชีวิต กลุ่มที่ 2 คือชาวเมืองพื้นเมืองซึ่งเป็นชาติพันธุ์เดียวกัน พูดภาษาล้านช้างคลึงกับมอญราชสำนัก ซึ่งกลุ่มนี้พระนางจามเทวีทรงโปรดให้เข้ามาอาศัยอยู่ภายในเวียงปะปนกับ

ชาวมอญจากภาคกลางอย่างกลมกลืน ส่วนกลุ่มสุดท้ายเป็นพวกลัวะหรือละว้า ชนพื้นเมืองดั้งเดิมมีสถานะเป็นพลเมืองชั้นสองโดยให้อาศัยอยู่บริเวณนอกเมือง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่เราไม่พบหลักฐานทางโบราณคดีที่เก่าแก่ย้อนไปถึงยุคของพระนางจามเทวีในรูปของจารึกหรือศิลปกรรม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 7 ก.ค. 2556	23	812 8	5

ร่องรอยอารยธรรมมอญที่เหลือให้เห็นในลำพูนก็พบในสมัยของพระเจ้าสรพหิทธิ (พุทธศตวรรษที่ 15) เป็นอักขระมอญโบราณจารึกลงบนแท่งหินขนาดใหญ่จำนวน 8 หลัก (ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีจารึกมอญมากที่สุดในประเทศไทย) ทำให้ทราบว่ามียุคชุมชนชาวมอญเคยอาศัยอยู่ในอาณาจักรหริภุญชัยมาก่อนที่จะถูกกลืนหายไปพร้อมกับการเดินทางมาถึงของกลุ่มชนชาวไทยจากกลุ่มแม่น้ำกก แม่น้ำโขง ภายใต้อาณาจักรล้านนา

อย่างไรก็ตามแม้ว่าชาวมอญแม่ระมิงค์หลายคนจักพยายามยืนยันต้นตระกูลของพวกเขาคือมอญหริภุญชัย มีไข่มอญใหม่จากที่อื่น แต่นักประวัติศาสตร์ในยุคหลังกลับเชื่อว่าน่าจะเป็นมอญใหม่มากกว่า เพราะจากประวัติศาสตร์ล้านนายุคหลังหริภุญชัยเป็นต้นมา แทบไม่มีการกล่าวอ้างถึงชาวมอญอีกเลย เนื่องจากลำพูนได้กลายเป็นแหล่งอาศัยของชาวไทยวน ไทยอง ไทลื้อ ซึ่งอพยพเข้ามาแทนที่ชาวมอญไปเรียบร้อยแล้ว

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th